SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BUXGALTERIYA HISOBI VA IQTISODIY QARORLAR QABUL QILISHDAGI O'RNI.

Abdumalikova Muhlisabonu Erkinjon qizi
Farg'ona Davlat Texnika Universiteti talabasi
DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.23083845

Annotatsiya: Mazkur tezisda sun'iy intellekt texnologiyalarining zamonaviy buxgalteriya hisobi tizimidagi o'rni va iqtisodiy qarorlar qabul qilish jarayonidagi ahamiyati yoritilgan. Bugungi kunda korxonalarda moliyaviy axborotlar hajmining ortib borishi ularni tezkor va samarali qayta ishlashni talab etmoqda. Shu nuqtayi nazardan, sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish buxgalteriya hisobini avtomatlashtirish, katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash, moliyaviy axborotni tahlil qilish, hisob-kitoblardagi xatolarni aniqlash hamda hisobotlarni shakllantirish jarayonlarini takomillashtirish imkonini beradi.

Tadqiqotda sun'iy intellektning buxgalteriya ma'lumotlarini tahlil qilish, moliyaviy ko'rsatkichlarni baholash va iqtisodiy jarayonlarni prognozlashdagi imkoniyatlari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, ushbu texnologiyalarning korxona faoliyatidagi iqtisodiy qarorlarni tezkor va axborotlarga asoslangan holda qabul qilishdagi ahamiyati yoritilgan. Sun'iy intellektdan samarali foydalanish buxgalteriya hisobining aniqligi va tezkorligini oshirish, mehnat jarayonlarini optimallashtirish hamda boshqaruv qarorlarining samaradorligini ta'minlash imkonini berishi asoslangan.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, buxgalteriya hisobi, iqtisodiy qarorlar, raqamli iqtisodiyot, avtomatlashtirish, moliyaviy axborot, ma'lumotlar tahlili, prognozlash, moliyaviy hisobot, raqamli texnologiyalar, boshqaruv qarorlari, mashinaviy o'rganish.

Abstract: This thesis examines the role of artificial intelligence technologies in the modern accounting system and their significance in the process of making economic decisions. Today, the growing volume of financial information in enterprises requires its rapid and efficient processing. From this perspective, the use of artificial intelligence technologies makes it possible to improve accounting processes by automating accounting operations, processing large volumes of data, analyzing financial information, identifying errors in calculations, and preparing financial reports.

The study considers the capabilities of artificial intelligence in analyzing accounting data, evaluating financial indicators, and forecasting economic processes. It also highlights the importance of these technologies in enabling enterprises to make timely and information-based economic decisions. The study substantiates that the effective use of artificial intelligence can improve the accuracy and efficiency of accounting, optimize work processes, and increase the effectiveness of management decisions.

Keywords: artificial intelligence, accounting, economic decisions, digital economy, automation, financial information, data analysis, forecasting, financial reporting, digital technologies, management decisions, machine learning.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Raqamli iqtisodiyot davrida sun'iy intellekt texnologiyalari har bir sohaning muhim bo'g'inlaridan biriga aylanib bormoqda. Buxgalteriya hisobi va sun'iy intellekt texnologiyalari ham o'zaro chambarchas bog'liq bo'lib, ushbu texnologiyalarning rivojlanishi buxgalteriya jarayonlarini yanada takomillashtirish va zamonaviylashtirish imkonini bermoqda. Sun'iy intellekt sohasining rivojlanishi va takomillashuvi uning turli sohalarga, jumladan, buxgalteriya hisobiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatayotganini ko'rishimiz mumkin.

Bugungi kunda sun'iy intellekt texnologiyalari buxgalteriya jarayonlarini avtomatlashtirish, ma'lumotlarni tezkor va aniq tahlil qilish, xatoliklarni aniqlash, ma'lumotlarni qayta ishlash, ish sifatini oshirish hamda moliyaviy prognozlarni amalga oshirishda qo'llanilmoqda. Masalan, sun'iy intellekt yordamida buxgalteriya hisobotlarini avtomatik tarzda shakllantirish, auditorlik jarayonlarini samarali tashkil etish va moliyaviy risklarni aniqlash imkoniyatlari kengaymoqda. Shuningdek, sun'iy intellekt buxgalteriya dasturlarini optimallashtirish va foydalanuvchilar uchun qulay interfeyslarni yaratishda ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Natijada sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish buxgalteriya hisobining samaradorligini oshirish, inson omili bilan bog'liq xatoliklarni kamaytirish va ish jarayonlarini yengillashtirishga xizmat qilmoqda. Bundan tashqari, ilgari bir necha soat davomida bajariladigan hisobotlar va boshqa buxgalteriya hujjatlarini zamonaviy sun'iy intellekt texnologiyalari hamda maxsus dasturlar yordamida qisqa vaqt ichida tayyorlash imkoniyati paydo bo'lmoqda.

Bugungi kunda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi buxgalteriya hisobi jarayonlariga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi buxgalteriya ma'lumotlarini qayta ishlash, tahlil qilish va ulardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Sun'iy intellekt yordamida katta hajmdagi ma'lumotlarni qisqa vaqt ichida qayta ishlash, takroriy hisob-kitoblarni avtomatlashtirish hamda ayrim xatoliklarni aniqlash mumkin.

Sun'iy intellektning buxgalteriya hisobidagi asosiy afzalliklaridan biri kundalik va takroriy ishlarni avtomatlashtirish imkoniyatidir. Masalan, ma'lumotlarni elektron hujjatlardan ajratib olish, hisob-kitoblarni amalga oshirish, moliyaviy ma'lumotlarni tartibga solish va hisobotlarni tayyorlash kabi jarayonlarda zamonaviy dasturlardan foydalanish mumkin. Bu esa buxgalterning vaqtini tejash va murakkabroq tahliliy vazifalarga ko'proq e'tibor qaratishiga imkon beradi. Shuningdek, sun'iy intellekt asosidagi tizimlar katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish orqali ayrim nomuvofiqliklar va xatolarni aniqlashga yordam beradi.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining yana bir muhim yo'nalishi moliyaviy prognozlash bilan bog'liq. Korxona faoliyati davomida shakllanadigan moliyaviy ma'lumotlar asosida kelgusidagi daromad, xarajat, pul oqimi va boshqa ko'rsatkichlarni prognozlash imkoniyati mavjud. Sun'iy intellektdan moliyaviy prognozlashda foydalanish korxona faoliyatini oldindan tahlil qilish va boshqaruv uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Sun'iy intellekt iqtisodiy qarorlar qabul qilish jarayonida ham muhim ahamiyatga ega. Korxona rahbariyati qaror qabul qilishda moliyaviy hisobotlar, daromad va xarajatlar, pul oqimi, bozor ko'rsatkichlari kabi ko'plab ma'lumotlardan foydalanadi. Ushbu ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish orqali sun'iy intellekt korxonaning mavjud holatini baholash va kelgusidagi ehtimoliy natijalarni ko'rishga yordam beradi. Natijada boshqaruv qarorlarini ma'lumotlarga asoslangan holda shakllantirish imkoniyati kengayadi.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt yordamida moliyaviy xavflarni aniqlash va tahlil qilish imkoniyatlari ham kengaymoqda. Masalan, korxonaning moliyaviy ko'rsatkichlaridagi o'zgarishlar, noodatiy operatsiyalar yoki ma'lumotlardagi nomuvofiqliklar tahlil qilinishi mumkin. Bu esa auditorlik

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

va nazorat jarayonlarining samaradorligini oshirishga yordam beradi. Shu bilan birga, sun'iy intellektdan foydalanishda ma'lumotlarning maxfiyligi, axborot xavfsizligi, algoritmlarning ishonchliligi va mutaxassislarning yangi texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalariga ega bo'lishi kabi masalalarga ham e'tibor qaratish lozim.

Shunday qilib, sun'iy intellekt buxgalteriya hisobini faqat avtomatlashtirish vositasi sifatida emas, balki moliyaviy ma'lumotlarni tahlil qilish va iqtisodiy qarorlarni qo'llab-quvvatlash vositasi sifatida ham namoyon bo'lmoqda. Uning samarali qo'llanilishi korxonalarda vaqt va mehnat resurslaridan oqilona foydalanish, moliyaviy axborotni tezkor qayta ishlash hamda boshqaruv jarayonlarini takomillashtirishga xizmat qilishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi buxgalteriya hisobi va iqtisodiy qarorlar qabul qilish jarayonlariga yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Sun'iy intellekt yordamida buxgalteriya jarayonlarini avtomatlashtirish, katta hajmdagi ma'lumotlarni tezkor qayta ishlash, xatoliklarni aniqlash, moliyaviy ko'rsatkichlarni tahlil qilish va kelgusidagi natijalarni prognozlash imkoniyatlari kengaymoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. Buxgalteriya hisobi milliy
2. standarti (BHMS) №1 "Hisob siyosati va moliyaviy hisobot". – Toshkent:
3. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi nashri, 2020.
4. Abdurahmonov Qayumxon Xolmo'minovich. Iqtisodiyot nazariyasi. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2019.
5. Qodirov To'lqin Malikovich. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. – Toshkent:
6. O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti, 2021.
7. Karimov Anvar Raximovich, Ruzmetov Bahrom Shavkatovich. Raqamli
8. iqtisodiyot asoslari. – Toshkent: Innovatsion rivojlanish nashriyoti, 2022.
9. Pardayev Ahmadjon Xudoyberdiyevich, Isroilov Bobur
10. Alimuhamedovich. Moliyaviy hisob va hisobot. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2021.
11. To'xliyev N.Q., Haqberdiyev Q.X., Ergashev E.T. Zamonaviy
12. iqtisodiyot va raqamli transformatsiya. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2023.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.